

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 6Co/153/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7515208005
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 01. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viktória Midová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2024:7515208005.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viktórie Midovej a sudkýň JUDr. Andrey Galdunovej a JUDr. Moniky Koščovej v spore žalobcu: BLOKON, spol. s r.o., so sídlom v Košiciach, Južná trieda 74, IČO: 36 470 325, zastúpený Advokátska kancelária JUDr. Vladimír Filičko, PhD., s.r.o., so sídlom v Košiciach, Kováčska 28, proti žalovanému: AT Agroces spol. s r.o., so sídlom v Cesticich 130, IČO: 36 194 204, zastúpený JUDr. Janou Závodskou, advokátkou, so sídlom v Košiciach, Alžbetina 3, o uplatnenie nároku z predkupného práva, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Košice-okolie sp.zn. 14C/614/2015 zo dňa 30. marca 2023

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok Okresného súdu Košice-okolie č.k. 14C/614/2015-368 zo dňa 30. marca 2023.

Žalovaný má proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Košice-okolie, v súčasnosti Mestský súd Košice (ďalej len súd prvej inštancie alebo len súd), zhora označeným rozsudkom zamietol žalobu a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

2. Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobca domáhal nahradenia prejavu vôle žalovaného ponúknuť žalobcovi na predaj spoluvlastnícky podiel 50/600 na nehnuteľnostiach v kat. úz. A., zapísaných na LV č. XXXX ako parcela registra E č. 679/9 – orná pôda s výmerou 6028 m² a na LV č. XXXX ako parcela registra E č. 679/10 – orná pôda a č. 679/15 – orná pôda (ďalej aj len dotknuté nehnuteľnosti) za kúpnu cenu 190,57 € (107,15 € + 83,42 €) titulom porušenia predkupného práva žalobcu predchádzajúcim vlastníkom tohto podielu B. C., ktorý uvedený spoluvlastnícky podiel previedol na žalobcu kúpnyimi zmluvami zo dňa 18.8.2014 a 21.8.2014, ktorých vklad bol povolený pod č. V 1015/15 a 1045/15.

3. Aplikujúc ustanovenia § 229 CSP, § 140 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ) a § 603 ods. 3 OZ konštatoval, že došlo k porušeniu povinností zo zákonného predkupného práva zo strany pôvodného vlastníka dotknutých nehnuteľností, ktorý previedol svoj spoluvlastnícky podiel na žalovaného bez toho, aby tento ponúkol ostatným spoluvlastníkom, a teda aj žalobcovi, a preto žalobca má právo domáhať sa, aby mu žalovaný predaný spoluvlastnícky podiel ponúkol na kúpu za rovnakých podmienok, za ktorých ho kúpil od pôvodného spoluvlastníka, a to tak mimosúdne, ako aj žalobou na súde o nahradenie prejavu vôle. Žalobca výzvou zo dňa 2.3.2015 domáhal sa voči žalovanému, aby mu ponúkol na predaj spoluvlastnícke podiely za rovnakú kúpnu cenu, za akú spoluvlastnícke podiely k dotknutým pozemkom nadobudol od predávajúceho. Vzhľadom na to, že žalobca v konaní nepreukázal dohodu obídených spoluvlastníkov, že namiesto pomerného odkúpenia ponúkaného podielu odkúpi podiel žalobca iba sám v celosti, uzavrel, že žalovaný má právo len na pomernú časť podielu s odkazom na rozsudok

Najvyššieho súdu SR sp.zn. 2Cdo/91/2008, teda bez dohody nie je oprávnený nárokovať si vykúpenie spoluvlastníckeho podielu v celosti.

4. S odkazom na § 229 CSP v spojení s § 603 ods. 3 OZ súd uviedol, že v konaní o nahradenie prejavu vôle musí prihliadať na podstatné náležitosti zmluvy, k uzavretiu ktorej prejav vôle smeruje a obsahom súdneho rozhodnutia nahradzujúceho prejav vôle musí byť perfektný návrh na uzavretie kúpnej zmluvy, teda taký, ktorý má zákonom predpísané náležitosti a v prípade prijatia ktorého dôjde k účinnému uzavretiu kúpnej zmluvy. Keďže pri rozhodovaní o nahradení prejavu vôle je súd viazaný žalobou a nemôže nič na podstatných náležitostiach budúcej zmluvy meniť, doplňovať, či upresňovať a je vylúčené, aby neurčité, resp. v zmluve chýbajúce údaje boli napravované výkladom prejavu vôle účastníkov, súd takejto žalobe môže byť úplne vyhovieť alebo ju zamietne. V zmluve uvedené podiely nezodpovedali pomeru, na ktorý má žalobca nárok. Súd preto žalobu zamietol, keďže nemohol meniť jednu z podstatných náležitostí prejavu vôle žalovaného, ktorý má byť nahradený rozsudkom súdu, a to veľkosť žalobcom nárokovanej spoluvlastníckeho podielu pri budúcej kúpnej zmluve, žalobcom žiadaný podiel súd nemohol nijako meniť, upresňovať alebo „krátiť“, a teda vlastným prepočtom žalobcom nárokovanej veľkosti podielu v pomere k veľkosti podielov ostatných spoluvlastníkov naprávať nezrovnalosti v petite žaloby.

5. Ďalším dôvodom zamietnutia žaloby bol nedostatok pasívnej legitímácie žalovaného, keďže vlastníkom spoluvlastníckych podielov, ktoré sú predmetom konania, už nie je žalovaný, ale nový vlastník zapísaný aj na príslušných listoch vlastníctva na základe zámennej zmluvy.

6. Súd ako predbežnú otázku riešil platnosť zámennej zmluvy uzavretej medzi žalovaným a D. E. B. (ktorý je v súčasnosti zapísaný na príslušných listoch vlastníctva ako podielový spoluvlastník dotknutého podielu – poznámka odvolacieho súdu) a stotožnil sa s vyjadrením, že zámenná zmluva nie je neplatná, pretože tento právny úkon nebol urobený v omyle a nebolo porušené ani predkupné právo, keďže žalovaný uzavrel túto zámennú zmluvu s osobou blízkou (D. E. B. bol v čase uzavretia zámennej zmluvy konateľom žalovaného – poznámka odvolacieho súdu).

7. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa ust. § 255 ods. 1 CSP a žalovanému, ktorý bol v konaní plne úspešný, priznal nárok na náhradu trov konania proti žalobcovi v plnom rozsahu.

8. Proti tomuto rozsudku v zákonnej lehote podal odvolanie žalobca z dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b/, d/, f/ a h/ CSP a navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie. Nesúhlasil so záverom súdu, že žalobca ako oprávnený spoluvlastník z porušeného predkupného práva má právo len na pomernú časť podielu žalovaného ako nadobúdateľa, keďže záver o potrebe aplikácie pomerného odkúpenia je už prekonaný. Podľa jeho názoru správny pohľad na uvedenú otázku uvádza rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp.zn. 33Cdo/603/2008, na ktoré poukazyval už v konaní na súde prvej inštancie a s ktorým sa súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí nijako nezaoberal. Napadnuté rozhodnutie preto vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a postupom súdu došlo aj k porušeniu práva na spravodlivý proces. V tej súvislosti poukázal na body 18. a 19. zrušujúceho uznesenia Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 3Co/28/2022 zo dňa 23.3.2023, v ktorom krajský súd vytkol súdu prvej inštancie, že sa nevysporiadal s procesným útokom žalobcu v znení citovaných rozhodnutí, vrátane rozsudku Najvyššieho súdu ČR sp.zn. 33Cdo/603/2008. V bode 18 krajský súd vo vyššie uvedenom konaní odkázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Cdo/208/2019 a podľa názoru žalobcu rozsudok v tu prejednávanvej veci odporuje záverom uvedeným vo vyššie uvedenom rozhodnutí Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 3Co/28/2022. Nesúhlasil ani so záverom súdu o nemožnosti úpravy petitu s odkazom na záver prezentovaný v uznesení Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 6Co/43/2021 zo dňa 30.8.2021 v tu prejednávanvej veci, kedy krajský súd uviedol, že súd môže priznať aj menej, než čoho sa žalobca domáha. Za nesprávny považoval aj záver súdu o platnosti zámennej zmluvy, ktorý navyše nebol dostatočne odôvodnený. D. E. B. ako konateľ žalovaného nemal a nemôže mať postavenie blízkej osoby tejto spoločnosti, samotná skutočnosť, že D. B. bol konateľom žalovaného, nezakladá pomer blízkych osôb medzi ním a žalovaným. V zmysle rozhodovacej praxe všeobecných súdov by bolo možné posúdiť vzťah určitej fyzickej osoby k spoločnosti s ručením obmedzeným ako vzťah blízkych osôb iba v prípade, ak by bola táto fyzická osoba jediným konateľom a spoločníkom danej spoločnosti (odkaz na rozhodnutie Krajského súdu Nitra sp.zn. 5Co/145/2013 z 28.5.2014 a KS Bratislava sp.zn. 5Co/235/2013 zo 17.6.2014), k čomu v prejednávanom spore nedošlo (odkaz aj na rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 6Co/87/2022 z 23.8.2022). Zotrval na tvrdení, že zámenná

zmluva medzi žalovaným a D. E. B. je neplatná, keďže relatívnej neplatnosti z dôvodu porušenia jeho predkupného práva sa účinne dovolal, preto vlastníkom dotknutého spoluvlastníckeho podielu je naďalej žalovaný. Zo všetkých týchto dôvodov považuje rozsudok za vecne nesprávny.

9. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu navrhol napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť a priznať mu náhradu trov odvolacieho konania. Zotrvával na svojej argumentácii o potrebe aplikácie pravidla pomerného odkúpenia spoluvlastníckeho podielu s odôvodnením, že judikatúra, na ktorú poukázal súd prvej inštancie o pravidle pomerného vykúpenia je stále aktuálna a nie je prekonaná, keďže aj Ústavný súd SR vo svojom rozhodnutí sp. zn. II. ÚS/52/2016 potvrdil správnosť názoru, že pokiaľ sa podielový spoluvlastník dožaduje vykúpenia celého podielu, je povinný preukázať dohodu s ostatnými podielovými spoluvlastníkmi, ktorá ho oprávňuje vykúpiť celý prevezený podiel. Ak takúto dohodu nepreukáže, má nárok na vykúpenie len podielu pomerne podľa veľkosti svojho podielu. Uvedenému zodpovedá aj právny názor odvolacieho súdu vyjadrený v rozhodnutí sp.zn. 6Co/43/2021 v tu prejednávanvej veci. Zotrvával tiež na svojej argumentácii, že blízkou osobou žalovaného môže byť aj jeho dlhoročný konateľ, pričom odkázal na svoje písomné vyjadrenie z 10.3.2022. Na záver poukázal na skutočnosť, že žalobca počas konania 5-krát zmenil žalobu, pričom na LV XXXX k. ú. A. je zapísaná už len jedna z dotknutých parcel. Stotožnil sa v celom rozsahu s napadnutým rozsudkom a navrhol tento potvrdiť.

10. Žalobca v replike znovu poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp.zn. 33Cdo/603/2008, ktoré je aplikovateľné aj v tu prejednávanvej veci. Citoval tiež z rozhodnutia Ústavného súdu SR sp.zn. II. ÚS/52/2016, z ktorého podľa žalobcu nevyplýva, že by ústavný súd potvrdzoval správnosť názoru, že pokiaľ sa podielový spoluvlastník dožaduje vykúpenia celého podielu, je povinný preukázať dohodu s ostatnými podielovými spoluvlastníkmi, ktorá ho oprávňuje vykúpiť celý prevezený podiel. Išlo len o vlastný záver krajského súdu. Krajský súd v Prešove sa pritom priklonil k právu spoluvlastníka vykúpiť celý spoluvlastnícky podiel (rozhodnutie sp.zn. 21Co/96/2014 zo dňa 21.4.2015), a nie k princípu pomerného vykúpenia. Poukázal tiež na to, že v čase podania žaloby boli všetky parcely zapísané na LV č. XXXX pre k. ú. A., pričom v súčasnosti sú parcely registra E č. 679/10 a č. 679/15 zapísané na LV č. XXXX. Zotrvával na argumentácii, že D. B. nebol blízkou osobou žalovaného, keďže bol len jedným z konateľov a nikdy nebol spoločníkom žalovaného. Táto skutočnosť nemôže zakladať vzťah, pri ktorom by žalovaný dôvodne počítval ujmu D. B. (a naopak) ako vlastnú. Nakoniec poukázal na rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp.zn. 16Co/29/2022 zo dňa 22.2.2023, ktorého závery nasvedčujú správnosti argumentácie žalobcu, že nie je povinný preukázať, že k dohode spoluvlastníkov o vykúpení spoluvlastníckeho podielu došlo, lebo práve v dôsledku neexistencie dohody došlo k porušeniu predkupného práva a žalobca má právo vykúpiť celý podiel. Obdobne tak rozhodol tiež Krajský súd v Prešove v rozsudku sp.zn. 23Co/106/2020 zo dňa 30.9.2020.

11. Žalovaný v duplike zotrval na svojej argumentácii uvedenej vo vyjadrení k odvolaniu.

12. Ďalšie vyjadrenia v spore podané neboli.

13. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalobcu ako podané včas oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle ust. § 385 ods. 1 CSP a contrario v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 a § 380 CSP a z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu nie je možné vyhovieť.

14. Rozsudok je vo výroku vecne správny, preto ho odvolací súd v zmysle ust. § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

15. Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 23. januára 2024 o 9.00 hod. v pojednávacej miestnosti č. dv. 207, 2. poschodie, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia boli zverejnené dňa 16. januára 2024 na úradnej tabuli Krajského súdu v Košiciach v zmysle ust. § 219 ods. 1, 3 CSP.

16. Žalobca uplatnil odvolacie dôvody podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b/, d/, f/ a h/ CSP, t.j. súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (b), konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (d), súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov

k nesprávnym skutkovým zisteniam (f) a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (h).

17. Odvolací súd dospel k záveru, že tieto odvolacie dôvody nie sú naplnené.

18. Súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v rozsahu dostatočnom pre náležité zistenie skutkového stavu, vykonané dôkazy vyhodnotil podľa ust. § 191 a § 192 CSP, z týchto dôkazov dospel k správny skutkovým zisteniam, na ktorých aj založil svoje rozhodnutie, zo zisteného skutkového stavu vyvodil správny právny záver, pričom rozsudok aj náležite odôvodnil a neboli zistené žiadne porušenia procesných práv ani iná vada konania, ktoré by mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, preto odvolací súd rozsudok ako vecne správny potvrdil podľa ust. § 387 ods. 1 CSP.

19. Odvolací súd sa stotožňuje so skutkovými zisteniami a právnym záverom súdu, v zmysle ktorého žalobca vzhľadom na nepreukázanie dohody spoluvlastníkov o výkone predkupného práva, podľa ktorej žalobca má právo na vykúpenie celého spoluvlastníckeho podielu nadobudnutého žalovaným v dôsledku porušenia predkupného práva, má právo vykúpiť spoluvlastnícky podiel iba pomerne podľa veľkosti svojho podielu.

20. Správne a zákonu zodpovedajúce sú dôvody napadnutého rozsudku ohľadne tohto záveru, s ktorými sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje a na tieto odkazuje (§ 387 ods. 2 CSP).

21. Vyššie uvedený záver o nároku žalobcu na vykúpenie spoluvlastníckeho podielu iba pomerne v prípade nepreukázania dohody s ostatnými spoluvlastníkmi vyslovil odvolací súd v tu prejednávanvej veci už vo svojom zrušujúcom uznesení sp.zn. 6Co/43/2021 zo dňa 30.8.2021 s odkazom na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn. 2Cdo/91/2008 a Ústavného súdu SR sp.zn. II. ÚS/52/2016 a na tomto závere zotrváva, keďže k zmene ustálenej súdnej praxe od tohto ostatného rozhodnutia krajského súdu nedošlo.

22. Najvyšší súd v rozhodnutí sp.zn. 2Cdo/91/2008 zo dňa 12. mája 2009, v ktorom predmetom konania bolo zákonné predkupné právo, upravené ust. § 140 Občianskeho zákonníka, zaoberal sa otázkou, či v prípade porušenia predkupného práva, keď nebol daný žiadny priestor na dohodu ostatných spoluvlastníkov o výkone predkupného práva, sa môže jeden z nich domáhať prevodu celého podielu – predmetu prevodu, pokiaľ ostatní spoluvlastníci zostávajú pasívni v obrane svojich práv. Dovolací súd uviedol, že mlčanie a pasivita nemôže v žiadnom prípade znamenať súhlas, preto spoluvlastník, ktorý sa domáha svojho nároku, má právo len na pomernú časť podielu a nadobúdateľovi pripadá len taký spoluvlastnícky podiel, ktorý by inak patril tým spoluvlastníkom, ktorí by sa prevodu nedomáhali. Uzavrel preto v tam prejednávanvej veci, že navrhovateľka má právo vykúpiť kúpnu zmluvou prevedené spoluvlastnícke podiely len pomerne, teda z každého predaného spoluvlastníckeho podielu len polovicu. Zdôraznil, že dohodu v zmysle § 140 Občianskeho zákonníka o výkone predkupného práva mohli spoluvlastníci uzavrieť iba po splnení ponukovej povinnosti v súlade s § 605 Občianskeho zákonníka, ku splneniu ktorej v tam prejednávanvej veci nedošlo.

23. Ak sa spoluvlastnícky podiel prevádza, majú spoluvlastníci predkupné právo, ibaže ide o prevod blízkej osoby (§ 116, §117). Ak sa spoluvlastníci nedohodnú o výkone predkupného práva, majú právo vykúpiť podiel pomerne podľa veľkosti podielov (§ 140 OZ) .

24. Z vyššie citovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že ak sa spoluvlastníci nedohodnú o výkone predkupného práva, majú právo vykúpiť podiel pomerne podľa veľkosti podielov. Zákonné predkupné právo majú všetci spoluvlastníci. Ak ich je teda viac, je nevyhnutné, aby sa dohodli na výkone predkupného práva a nič nebráni tomu, aby sa dohodli, že spoluvlastnícky podiel odkúpi len jeden z nich. Iba v prípade, ak sa nedohodnú o výkone predkupného práva a majú o neho záujem viacerí, majú právo vykúpiť podiel pomerne podľa veľkosti podielov.

25. V prejednávanom spore vykonaným dokazovaním nebola preukázaná dohoda žalobcu s ostatnými spoluvlastníkmi o výkone predkupného práva, v zmysle ktorej má právo na vykúpenie celého spoluvlastníckeho podielu nadobudnutého žalovaným v dôsledku porušenia predkupného práva žalobca, preto žalobca má nárok na vykúpenie podielu iba pomerne podľa veľkosti podielov.

26. Na vyššie uvedených záveroch rozsudku Najvyššieho súdu SR sp.zn. 2Cdo/91/2008, z ktorých vychádza aj odvolací súd v tu prejednávanvej veci, nezmenilo nič ani rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 8Cdo/208/2019 zo dňa 28. septembra 2021, uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR 2/2022 pod č. 5 (R 5/2022), ktoré riešilo inú otázku, konkrétne otázku, či spoluvlastník, ktorého predkupné právo bolo porušené, sa môže domáhať určenia relatívnej neplatnosti celého právneho úkonu alebo len jeho časti podľa pomeru svojho spoluvlastníckeho podielu k spoluvlastníckym podielom ostatných spoluvlastníkov. Najvyšší súd uzavrel, že účel predkupného práva, predmetom ktorého je spoluvlastnícky podiel a spôsob jeho realizácie, vylučuje čiastočnú relatívnu neplatnosť právneho úkonu. Z tohto rozhodnutia teda vyplýva, že relatívna neplatnosť sa týka celého právneho úkonu a nielen jeho častí. Iné otázky vo vyššie uvedenom rozhodnutí riešené neboli a závery rozhodnutia najvyššieho súdu sp.zn. 2Cdo/91/2008 neboli v rozhodnutí nijako spochybnené. S uvedeným rozhodnutím sa vyporiadali súdy iba v tom zmysle, že toto sa týka iného riešenia porušenia predkupného práva, a to predaja podľa spoluvlastníckych podielov dotknutých spoluvlastníkov, pričom zmyslom tohto spôsobu uplatnenia predkupného práva nie je zachovanie (navrátenie) doterajších pomerov, ako je to v prípade uplatnenia relatívnej neplatnosti právneho úkonu. Princípy aplikované v rozhodnutí sp.zn. 2Cdo/91/2008 (pomerné uplatnenie predkupného práva) preto nie je možné uplatniť na určenie relatívnej neplatnosti právneho úkonu, ktorého zmyslom je navrátenie do predošlého stavu, t.j. stavu pred prevodom.

27. Zo záverov rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp.zn. 2Cdo/91/2008 vychádzal aj iný senát Krajského súdu v Košiciach pri rozhodovaní v skutkovo a právne obdobnej veci toho istého žalobcu proti iným žalovaným (sp.zn. 9Co/42/2022 zo dňa 15.11.2023).

28. Iný záver nie je prezentovaný ani v uznesení Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 3Co/28/2022 zo dňa 23.3.2023 vo veci toho istého žalobcu proti iným žalovaným, keď krajský súd zrušil rozsudok súdu prvej inštancie výlučne pre nepreskúmateľnosť z dôvodu, že súd prvej inštancie vychádzal iba z rozsudku najvyššieho súdu sp.zn. 2Cdo/91/2008 a nevzal zreteľ (nevyporiadal sa) na ďalšie rozhodnutia vrátane rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR sp.zn. 33Cdo/603/2008.

29. Pokiaľ odvolateľ aj v tu prejednávanom spore vytyka súdu prvej inštancie, že sa nijako nevysporiadal so závermi rozsudku Najvyššieho súdu ČR sp.zn. 33Cdo/603/2008 z 31.8.2009, k tomu odvolací súd uvádza, že závery tohto rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR nie sú aplikovateľné v tu prejednávanom spore z dôvodu odlišnej skutkovej situácie. Konkrétne vo veci sp.zn. 33Cdo/603/2008 bola preukázaná vedomosť ostatných oprávnených spoluvlastníkov o porušení ich predkupného práva (resp. vo veci 22Cdo/2358/2010 odlišnosť skutkovej situácie spočíva vo výslovnom prejave spoluvlastníka odlišného od žalobcu, že svoj spoluvlastnícky podiel mieni previesť na tretiu osobu, t.j. v preukázanej skutočnosti, že sám nemá záujem v spoluvlastníckom vzťahu ďalej zotrvať). Z toho dôvodu podiel oprávnených spoluvlastníkov, ktorí právo z porušenia svojho predkupného práva neuplatnili, v týchto veciach riešených pred Najvyšším súdom ČR, na rozdiel od tu prejednávanvej veci, kde vedomosť ostatných oprávnených podielových spoluvlastníkov o porušení ich predkupného práva preukázaná nebola, mohol prirásť žalobcovi ako tomu z nich, kto svoje právo z porušenia predkupného práva riadne uplatnil. Uvedené závery Najvyššieho súdu ČR na tu prejednávanú vec sú preto neaplikovateľné, a to bez ohľadu na to, či žalovaný pred sporným prevodom (ne)bol podielovým spoluvlastníkom dotknutej nehnuteľnosti, pričom dôkazné bremeno na preukázanie vedomostí oprávnených spoluvlastníkov o porušení predkupného práva, ako aj o ich dohode o jeho výkone, spočívalo na žalobcovi.

30. Pokiaľ ide o právny názor Krajského súdu v Banskej Bystrici a právny názor Krajského súdu v Prešove, prezentovaný v ich rozhodnutiach uvedených v odvolacej replike žalobcu vyššie, odvolací súd nie je povinný špecificky resp. akokoľvek obšírnejšie, než vyplýva z odôvodnenia tohto rozsudku, sa s nimi vysporiadať, keďže nejde o rozhodnutia najvyšších súdnych autorít, tieto ani netvorí ustálenú rozhodovaciu prax a nejde preto ani o názor či stanovisko, v súlade s ktorým všeobecný súd by mal rozhodnúť v tejto veci (čl. 2 ods. 2 CSP a contrario). Zároveň nejde o rozhodnutia v skutkovo a právne obdobných veciach a ani o rozhodnutia vo veci toho istého žalobcu.

31. Odvolací súd v tu prejednávanvej veci vychádzal z ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu ako jednej z najvyšších súdnych autorít, prezentovanej v jeho rozhodnutí sp.zn. 2Cdo/91/2008, ktorá doposiaľ prekonaná nebola a k jej zmene nemohlo dôjsť rozhodnutiami krajských súdov, predloženými žalobcom v odvolacom konaní.

32. Odvolací súd sa stotožňuje aj so záverom súdu prvej inštancie, že súd pri rozhodovaní o nahradení prejavu vôle je viazaný žalobou a nemôže nič na podstatných náležitostiach budúcej zmluvy meniť, doplňovať či upresňovať a je vylúčené, aby neurčité, prípadne v zmluve chýbajúce údaje boli napravné výkladom prejavu vôle účastníkov. O takejto žalobe môže rozhodnúť súd len tak, že žalobe úplne vyhovie alebo ju zamietne.

33. Keďže v prejednávanej spore v návrhu na uzavretie zmluvy je uvedený celý spoluvlastnícky podiel, ktorý nadobudol žalovaný porušením predkupného práva, hoci žalobca má nárok iba na jeho pomernú časť v dôsledku nepreukázania dohody spoluvlastníkov o možnosti výkupu celého podielu len žalobcom, vecne správne rozhodol súd prvej inštancie, ak tento podiel sám nemodifikoval a žalobu ako celok zamietol.

34. Právoplatnosťou rozsudku, ktorým je nahradený prejav vôle nadobúdateľa (žalovaného) urobiť oprávnenému spoluvlastníkovi (žalobcovi) ponuku na predaj spoluvlastníckeho podielu, je treba považovať návrh na uzavretie zmluvy za perfektný (§ 43a ods. 2 OZ), t.j. že prejav vôle nadobúdateľa nahradený súdnym rozhodnutím došiel oprávnenému spoluvlastníkovi ako osobe, ktorej bol určený. Zmluva o kúpe podielu medzi nadobúdateľom a oprávneným spoluvlastníkom bude uzavretá, keď prijatie ponuky ku kúpe podielu (nahradené súdnym rozhodnutím) nadobudne účinnosť (§ 44 OZ), t.j. oprávnený spoluvlastník urobí včasné prehlásenie, že s ponukou súhlasí a vyjadrenie súhlasu s obsahom návrhu dôjde nadobúdateľovi (viď rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/81/2016).

35. Súd v konaní o žalobe o nahradenie prejavu vôle podľa § 229 CSP v spojení s ust. § 603 ods. 3 OZ, ak rozhoduje o tom, aby žalovaný ponúkol žalobcovi na predaj dotknuté nehnuteľnosti, musí však prihliadať aj na podstatné náležitosti zmluvy, k uzavretiu ktorej tento prejav vôle smeruje (viď rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS/445/2016).

36. Obsahom súdneho rozhodnutia nahradzujúceho prejav vôle ponúknuť žalobcovi na predaj spoluvlastníckeho podielu žalovaného musí teda byť perfektný návrh na uzavretie kúpnej zmluvy, teda taký, ktorý má zákonom predpísané náležitosti a v prípade prijatia ktorého dôjde k účinnému uzavretiu kúpnej zmluvy.

37. Podstatnou náležitosťou kúpnej zmluvy je jej predmet, čo v prípade nehnuteľností predstavuje aj označenie príslušného spoluvlastníckeho podielu, ktorý sa kúpnu zmluvou nadobúda.

38. Pri rozhodovaní o nahradení prejavu vôle (§ 229 CSP) na podstatných náležitostiach oferty a tým aj budúcej zmluvy súd nemôže nič meniť, doplňovať či upresňovať, a preto je vylúčené, aby neurčité, prípadne v offerte chýbajúce údaje o identifikácii veci boli napravné výkladom prejavu vôle účastníkov budúcej zmluvy (viď Nahradenie prejavu vôle v teórii a v súdnej judikatúre, E. F. E. B., A., F. F. G.).

39. Pretože súd aj pri rozhodovaní o nahradení prejavu vôle žalovaného (§ 229 CSP) je viazaný žalobou a tiež ust. § 44 OZ, ani v prípade zistenia, že žalobca má nárok na prevod sporných podielov len v ich pomernej veľkosti a nie v celosti, na podstatných náležitostiach ponuky na predaj (akou je aj veľkosť prevádzaných spoluvlastníckych podielov) nemôže nič meniť, doplňovať či upresňovať alebo „krátiť“, pretože takýmto svojím zásahom by mohol vytvoriť stav, ktorého účinky žalobca vyvolať ani nezamýšľal.

40. Je preto vylúčené, aby neurčitý, prípadne v ponuke na predaj (oferta) absentujúci esenciálny údaj budúcej zmluvy bol napravný výkladom prejavu vôle jej účastníkov v podobe vyhovie žalobe len sčasti.

41. Z vyššie uvedených dôvodov senát prejednávajúci vec upúšťa od svojho skôr vysloveného právneho záveru v rozhodnutí sp. zn. 6C/43/2021 zo dňa 30. augusta 2021 o nemožnosti zamietnuť žalobu vo vzťahu k celému spoluvlastníckemu podielu žalovaného v prípade, že žalobca má právo na výkup iba pomerne podľa veľkosti spoluvlastníckeho podielu.

42. Súd prvej inštancie v danej veci postupoval správne, keď v ponuke žalobcu na predaj určený spoluvlastnícky podiel nekrátil a žalobu v celom rozsahu zamietol.

43. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov je rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým žalobu žalobcu zamietol, vecne správny, preto ho odvolací súd v zmysle ust. § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

44. Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody vecnej správnosti napadnutého rozsudku ani nesprávne právne posúdenie otázky pasívnej legitímácie žalovaného nemá vplyv na vecnú správnosť napadnutého rozsudku.

45. Odvolací súd vo vzťahu k odvolacej námietke žalobcu o nesprávnom právnom posúdení veci, pokiaľ súd dospel k záveru o nedostatku pasívnej legitímácie žalovaného uvádza, že táto jeho odvolacia námietka je dôvodná.

46. Súd prvej inštancie vyvodil nedostatok pasívnej legitímácie žalovaného iba z toho dôvodu, že žalovaný uzavrel zámennú zmluvu s D. E. B., ktorý je v súčasnosti zapísaný ako vlastník dotknutých nehnuteľností na LV XXXX a H. XXXX, kat. územie A., spoluvlastnícky pomer 50/600 (čo krajský súd zistil nahliadnutím do katastra nehnuteľností na katasterportáli, ktorý je verejne prístupný), pričom išlo o uzavretie zmluvy medzi osobami blízkymi, keďže D. E. B. bol v čase uzavretia zámennej zmluvy konateľom žalobcu. Nedošlo tak k porušeniu predkupného práva ostatných spoluvlastníkov týmto právnym úkonom a pokiaľ sa žalobca dovolal relatívnej neplatnosti tohto právneho úkonu, nemalo to za následok obnovenie pôvodného vlastníckeho stavu – vlastníctva žalovaného. V dôsledku platnej zámennej zmluvy je preto v súčasnosti vlastníkom dotknutých nehnuteľností, vo vzťahu ku ktorým sa žalobca domáha nahradenia prejavu vôle ponúknuť mu tieto podiely na predaj, iný subjekt ako žalovaný, čo bolo tiež jedným z dôvodov pre zamietnutie žaloby.

47. Odvolací súd sa nestotožňuje so záverom súdu, že žalovaný a D. E. B. sú blízkymi osobami v zmysle § 116 OZ pre účely ust. § 140 OZ z dôvodu, že D. E. B. bol konateľom žalovaného.

48. Podľa ust. §116 OZ, blízkou osobou je príbuzný v priamom rade, súrodenec a manžel; iné osoby v pomere rodinnom alebo obdobnom sa pokladajú za osoby sebe navzájom blízke, ak by ujmu, ktorú utrpela jedna z nich, druhá dôvodne pociťovala ako vlastnú ujmu.

49. Blízke osoby rozdeľujeme do dvoch skupín: 1/ príbuzní v priamom rade, súrodenec a manžel, 2/ iné osoby. Osoby menované v bode 1/ sú blízkymi osobami bez akýchkoľvek ďalších podmienok. Stačí, ak sa preukáže vzťah potomka a predka, súrodenecký pomer alebo manželstvo. Aj osvojením sa vytvárajú vzťahy, ktoré možno zaradiť do tejto skupiny blízkych osôb. Iné osoby (bod 2/) nie sú blízkymi osobami automaticky. Predovšetkým musí medzi nimi jestvovať rodinný alebo obdobný pomer a ďalšou podmienkou je (kumulatívna podmienka), že ujmu, ktorú by utrpela jedna z osôb, by druhá z nich dôvodne pociťovala ako vlastnú ujmu. Rodinným pomerom je akýkoľvek príbuzenský vzťah, ktorý nemožno zaradiť do prvej skupiny. Obdobný pomer treba skúmať so zreteľom na skutočnosť, ktorá určuje vznik vzťahu medzi týmito osobami Druhou podmienkou je to, že osoba by ujmu, ktorú utrpí iná osoba, dôvodne pociťovala ako vlastnú ujmu. Záver o tom je vecou posúdenia konkrétneho prípadu a nedá sa zovšeobecniť.

50. Zákon v ustanovení § 116 veta za bodkočiarkou Občianskeho zákonníka nedáva priamu odpoveď na otázku, ktoré kritériá je nevyhnutné vziať do úvahy pri aplikácii ustanovenia § 116 Občianskeho zákonníka za bodkočiarkou a nestanovuje žiadne presné kritériá, z ktorých by záver o tom, že ide o osobu blízku, vyplýval. Je tomu tak preto, že každý jeden prípad je individuálny a každý jeden vzťah medzi osobami jedinečný, založený na rôznych väzbách a okolnostiach. Aby tak rozhodnutie o existencii blízkosti osôb bolo správne, zákonné a spravodlivé, nie je možné určiť presné hranice, kedy vzťah týchto osôb už naberá charakter vzťahu blízkej osoby. Citované ustanovenie je totiž jednou z právnych noriem, ktoré právna teória nazýva právnou normou s relatívne neurčitou hypotézou, t.j. normou, ktorých hypotéza nie je stanovená právnym predpisom a ktorá tak prenecháva súdu na zvážení v každom jednotlivom prípade, aby sám vymedzil hypotézu právnej normy zo širokého, vopred neobmedzeného okruhu okolností. Napriek tomu je možné aspoň všeobecne uviesť, že pri prijímaní záveru súdu budú podstatné napr. také okolnosti, aký druh vzájomného vzťahu je medzi osobami, či žijú v spoločnej domácnosti (i keď tento znak nemusí byť ešte sám osebe určujúci), aké sú vzájomné pomery v takejto domácnosti, či si osoby navzájom pomáhajú, zaujímajú sa o seba nielen z pohľadu majetkových aspektov alebo ak ide o rozvedených manželov nielen z pohľadu starostlivosti o spoločné deti, či takéto

osoby prejavujú o seba záujem v závažných prípadoch, v chorobe, starobe a v núdzi (uznesenie NS SR sp. zn. 5Cdo/32/2017 z 27. júna 2018).

51. Blízkou osobou je spravidla fyzická osoba. Aj vyššie citované uznesenie NS SR sa venovalo posúdeniu tejto otázky medzi fyzickými osobami, konkrétne medzi rozvedenými manželmi, čo nie je predmetom prejednávanej veci.

52. V súdnej praxi badať snahu rozšíriť pojem blízkej osoby, a to pomocou analógie (§ 853 OZ) i na právnické osoby. Tak je tomu najmä pri aplikácii pojmu „blízka osoba“ vo vzťahu k prevodu spoluvlastníckeho podielu na blízku osobu. Avšak aj v takom prípade musí vzťah konajúceho subjektu a „blízkej osoby“ vykazovať určité vlastnosti. Možno tak uvažovať najmä v prípade, ak je fyzická osoba spoločníkom, členom alebo zamestnancom právnickej osoby alebo má k nej iný obdobný vzťah a súčasne sa jej pomery právnickej osoby podstatným spôsobom dotýkajú.

53. Rozhodovacia prax súdov SR (KS v Nitre sp. zn. 5Co/145/2013 z 28. mája 2014, KS v Bratislave sp. zn. 5Co/235/2013 zo 17. júna 2014 - obe rozhodnutia uvádzané žalovanými) vychádza z názoru, že z analogického použitia ustanovenia § 116 OZ možno vyvodiť, že za osobu blízku právnickej osobe možno tiež považovať fyzickú osobu, ktorá je spoločníkom, členom alebo zamestnancom právnickej osoby alebo ktorá má k právnickej osobe obdobný vzťah a súčasne, keby dôvodne pociťovala ujmu, ktorú by utrpela právnická osoba ako vlastnú ujmu. O takýto vzťah ide najmä v prípade vzťahu fyzickej osoby k spoločnosti s ručením obmedzeným, v ktorej je táto fyzická osoba jediným spoločníkom a zároveň aj konateľom (pozri § 105a a § 132 OBZ). Z uvedeného vyplýva, že vzťah blízkych osôb sa zakladá jednak na príbuzenstve a na manželstve alebo ak ide o osoby v pomere rodinnom alebo obdobnom, za predpokladu, že ich vzťahy vykazujú takú kvalitu, že by ujmu, ktorú utrpela jedna z nich, druhá dôvodne pociťovala ako ujmu vlastnú.

54. Krajský súd v Bratislave v rozhodnutí sp. zn. 5Co/235/2013 zo 17. júna 2014 zaujal názor, že ak je fyzická osoba spoluvlastníkom nehnuteľnosti a zároveň spoločníkom v spoločnosti s ručením obmedzeným, potom táto fyzická osoba a právnická osoba majú spoločný personálny prvok - fyzická osoba ako subjekt spoluvlastníckeho práva je súčasne ako spoločník subjektom, ktorý sa podieľa na vytvorení základného imania spoločnosti, ručí za záväzky spoločnosti v zákonom ustanovenom rozsahu a podieľa sa na zisku spoločnosti. Toto personálne a majetkové prepojenie osôb možno za použitia analógie kvalifikovať ako vzťah obdobný rodinnému vzťahu v zmysle § 116 Občianskeho zákonníka a súčasne zakladá stav, keď ujmu, ktorú by utrpela jedna z nich, by druhá osoba pociťovala ako vlastnú ujmu. Ak vkladá spoluvlastník svoj spoluvlastnícky podiel k nehnuteľnosti do spoločnosti s ručením obmedzeným, ktorej je spoločníkom, ide o prevod spoluvlastníckeho podielu na právnickú osobu ako osobu jemu blízku a predkupné právo podľa § 140 Občianskeho zákonníka ostatným spoluvlastníkom nevzniká.

55. Odvolací súd však zdôrazňuje, že obe rozhodnutia riešili otázku blízkej osoby v prípade vzťahu fyzickej osoby k spoločnosti s ručením obmedzeným, v ktorej je táto fyzická osoba jediným spoločníkom a zároveň aj konateľom, pričom v prejednávanej veci o takýto prípad nejde.

56. V prejednávanej veci z výpisu z obchodného registra, ktorý je verejne prístupný a zo zhodných tvrdení sporových strán v konaní odvolací súd zistil, že D. E. B. bol iba konateľom žalovaného a neboli prezentované žiadne iné skutočnosti, na základe ktorých by bolo možné dospieť k záveru, že by D. B. pociťoval ujmu žalovaného (a naopak) ako vlastnú.

57. Pokiaľ teda súd prvej inštancie vyvodil záver o vzťahu žalovaného a D. E. B. ako blízkych osôb iba z tej skutočnosti, že D. E. B. bol konateľom žalovaného, tento záver nemá oporu v súdnej praxi, odvolací súd ho považuje za nesprávny a pokiaľ tento záver viedol k zamietnutiu žaloby z dôvodu nedostatku pasívnej legitímácie žalovaného, vychádza rozsudok súdu v tejto časti z nesprávneho právneho posúdenia.

58. K obdobným záverom o osobách blízkych vo vzťahu medzi spoločnosťou s ručením obmedzeným a jej spoločníkom (konateľom) vec prejednávajúci senát dospel aj v rozhodnutiach sp. zn. 6Co/87/2022 zo dňa 23. augusta 2022 a sp. zn. 6Co/6/2023 zo dňa 21. februára 2023.

59. Ako už bolo vyššie uvedené, aj keď otázku pasívnej legitímácie súd nesprávne právne posúdil, nemalo to za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku z dôvodov, ktoré boli uvedené vyššie a z ktorých dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil.

60. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní bol žalobca neúspešný, nemá preto právo na náhradu trov odvolacieho konania a vznikla mu povinnosť nahradiť trovy odvolacieho konania úspešnému žalovanému. Odvolací súd preto žalovanému priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu, o výške ktorých rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP), zohľadňujúc ust. § 251 CSP.

61. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 373 ods. 2 poslednej vety CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie **n i e** je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je

podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).